

Nejvyšší soud České republiky

prostřednictvím:

Vrchního soudu v Olomouci

Masarykova třída 609/1

771 11 Olomouc

Ke sp. zn. 14 VSOL 402/2018 (sp. zn. VS v Olomouci)
32 ICm 2315/2017 (C23) (sp. zn. KS v Ostravě)
KSOS 25 INS 10525 / 2016 (sp. zn. insolvenčního řízení)

V Brně dne 26. 8. 2019
Naše zn.: OKD21/Maj

Žalobce: Ing. Lee Louda, IČ: 693 26 681, se sídlem Vodičkova 41, PSČ 110 00 Praha 1, insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s., IČ: 268 63 154, se sídlem Stonavská 2179, Doly, Karviná, PSČ 735 06

Právně zastoupen: **JUDr. Dušanem Dvořákem**, advokátem, číslo osvědčení ČAK 9714, se sídlem a adresou pro doručování **DRV Legal, s.r.o. advokátní kancelář**, Brno, Hlinky 118, PSČ 603 00, datová schránka: mcbpt3u

Digitálně podepsal
JUDr. Dušan Dvořák

Žalovaný č. 1: Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj, IČ: 72080043
sídlem Na Jízdárně 3162/3, 709 00 Ostrava

Žalovaný č. 2: Finanční úřad pro hlavní město Prahu, IČ: 72080043
sídlem Štěpánská 619/28, 111 21 Praha 1

Žalovaný č. 3: Specializovaný finanční úřad, IČ: 72080043
sídlem Kpt. Jaroše 1000/7, 170 00 Praha 7

DOVOLÁNÍ ŽALOBCE

**proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2019,
č. j. 14 VSOL 402/2018-273**

Podepsáno elektronicky
Zasláno datovou schránkou

Bez příloh

I.
Přípustnost a důvodnost dovolání

1. Dovolateli (coby žalobci) byl dne 10. 7. 2019 doručen rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2019, č. j. 14 VSOL 402/2018-273 (dále jen „**Rozsudek VS**“), jenž byl opraven usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 6. 2019, č. j. 14 VSOL 402/2018-286, kterým soud:
 - I. ve výroku I. změnil rozsudek soudu I. stupně, a to rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 3. 2018, č. j. 32 ICM 2315/2017-77 (dále jen „**Rozsudek KS**“), ve znění doplňujícího rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2019, č. j. 32 ICM 2315/2017-121 v části výroků III. až IX. a ve výroky XII. až XVIII., když odvolací soud určil, že poskytnutí peněžitých plnění z bankovního účtu dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s. (původní obchodní firmou OKD, a.s., dále jen „**Dlužník**“) je vůči věřitelům neúčinné a uložil žalovanému č. 1 zaplatit žalobci do majetkové podstaty Dlužníka příslušná peněžitá plnění;
 - II. ve výroku II. potvrdil Rozsudek KS ve výrocích I. až IV. doplňujícího rozsudku;
 - III. ve výroku III. zrušil Rozsudek KS ve výrocích I., II., X., XI., a v tomto rozsahu řízení zastavil;
 - IV. ve výroku IV. odmítl odvolání žalovaných 2. a 3.;
 - V. ve výroku V. uložil žalovanému č. 1 zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 32.456,- Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 11.647,- Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta žalobce;
 - VI. ve výroku VI. rozhodl, že ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným č. 2 a žalovaným č. 3 nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení v obou stupních.
2. Dovolatel tímto dovoláním napadá Rozsudek VS v rozsahu výroků II. III. a navazujících výroků V. a VI.
3. Dovolání je dle dovolatele přípustné. Přípustnost dovolání dovolatel dovozuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „**o.s.ř.**“) z toho, že napadený Rozsudek VS závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se **odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (jak je dále rozvedena)**.
4. Pokud by dovolací soud měl za to, že se odvolací soud neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, pak pokládá následující otázky doposud neřešenou, resp. otázky, které by měly být vyřešeny jinak:
 - a) Je nutné v případě odpůrcí žaloby směřující proti finančnímu úřadu žalovat vždy konkrétní finanční úřad, který vede bankovní účet, na který dlužník zaslal platbu daně, která je jako neúčinná napadena?
 - b) Pokud insolvenční správce odporuje platbám daní zaslaných dlužníkem na účty vedené vícero finančními úřady, je nezbytné žalovat všechny dotčené finanční úřady?
5. Dovolatel napadá Rozsudek VS z důvodu nesprávného právního posouzení věci a z důvodu porušení ústavně zaručených základních práv a svobod žalobce postupem odvolacího soudu v odvolacím řízení (srov. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. III.ÚS 772/13, U 5/68 SbNU 541). V čem konkrétně dovolatel spatřuje důvodnost svého dovolání, je podrobně vymezeno zejména v části II. až IV. tohoto dovolání, přičemž dovolatel shledává dvě základní linie důvodu, proč Rozsudek VS v dovolatelem napadeném rozsahu nemůže obstát, a to:
 - (i) v přepjatém formalizmu, z důvodu kterého došlo k zamítnutí žalobních návrhů žalobce, jak je uvedeno v Rozsudku KS ve výrocích I., II., X. a XI. (vůči žalovanému

č. 2 a žalovanému č. 3) a ve výrocích I. až IV. doplňujícího Rozsudku KS ze dne 15. 1. 2019 (vůči žalovanému č. 1), kdy výroky I., II., X. a XI. Rozsudku KS byly zrušeny výrokem III. Rozsudku VS a v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno a výroky I. až IV. doplňujícího Rozsudku KS byly výrokem II. Rozsudku VS potvrzeny, kdy odvolací soud uzavřel, že v řízení nebyla účastníkem Česká republika, ale Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj a

- (ii) porušení práva na spravedlivý proces žalobce, kdy o žalobě žalobce rozhodoval nezákonný soudce, jelikož incidenční spor byl odňat zákonnému soudci kmenového insolvenčního řízení a přidělen jinému soudci bez toho, aby k tomuto byly splněné zákonné podmínky.

II.

Stručné shrnutí dosavadního řízení

6. Odpůřčí žalobou ze dne 5. 5. 2017 (dále jen „**Odpůřčí žaloba**“) se žalobce domáhal, aby soud určil, že poskytnutí peněžitých plnění dne 24. 5. 2016 a 26. 5. 2016 v celkové výši 46.331.069,- Kč z bankovních účtů Dlužníka je vůči věřitelům Dlužníka neúčinné a aby byla žalovanému 1. uložena povinnost zaplatit žalobci do majetkové podstaty Dlužníka částku v celkové výši 46.331.069,- Kč.
7. Dlužník po zahájení insolvenčního řízení zaplatil zálohy na daň z příjmů zaměstnanců za období měsíce dubna 2016 v rozporu s ust. § 111 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**InsZ**“).
8. Odpůřčí žaloba směřovala pouze proti **Finančnímu úřadu pro Moravskoslezský kraj**, IČ: 72080043 sídlem Na Jízdárně 3162/3, 709 00 Ostrava, žalovanému 1, což je a byl příslušný finanční úřad Dlužníka OKD, a.s. Jelikož finanční prostředky byly odvedeny do státního rozpočtu, který je jeden jediný (žádný finanční úřad nespravuje svůj rozpočet), pak byl žalován jeden finanční úřad jako representant státu – subjekt, který přijímá a vyplácí peníze státního rozpočtu.
9. Zálohy byly zúčtovány před rozhodnutím o úpadku Dlužníka, proto se nejedná o pohledávky za majetkovou podstatou Dlužníka. V daném případě se rovněž nejedná o žádnou z výjimek zakotvených v ust. § 111 odst. 2 InsZ, žalobce svou argumentaci opíral rovněž o rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č.j. 102 VSPH 853/2016-72 ze dne 16. 2. 2017 a č.j. 104 VSPH 791/2016-63 ze dne 28. 11. 2016, která se zabývala totožnou věcí a kde soud dospěl k závěru, že tyto právní úkony jsou neúčinné dle ust. § 111 InsZ. Žalobce rovněž odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 35 Odo 801/2002, 21 Cdo 1219/2006, 29 Odo 1005/2003, kdy ze závěrů Nejvyššího soudu ČR plyne, že pokud by Dlužník zálohy na daň neuhradil, nedopustil by se ani trestného činu dle ust. § 241 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, neboť by nejednal protiprávně, ale v souladu s ust. § 111 insolvenčního zákona.
10. Co se týče samotného procesního postupu v rámci prvoinstančního řízení, v rámci jednání nařízeného na den 19. 10. 2017 bylo prohlášeno usnesení, kdy jednání bylo odročeno na 24. 10. 2017 za účelem vyhlášení rozsudku.
11. Dne 24. 10. 2017 soud upustil od vyhlášení rozsudku s ohledem na právní závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 629/2005 ze dne 2.6.2005, sp. zn. 21 Cdo 5271/2014 ze dne 26.5.2015, dále sp. zn. 21 Cdo 2138/2011 ze dne 19.2.2013. Z předmětné judikatury Nejvyššího soudu ČR zejména plyne, že *ve sporech a jiných právních věcech týkajících se daňových pohledávek a jejich příslušenství, včetně jejich zajištění zástavním právem, projednávaných v občanském soudním řízení je legitimována jak Česká republika, za níž před soudem jedná příslušná organizační složka státu, nebo (v případech stanovených zákonem) Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (srov. § 21a o.s.ř.), tak i příslušný finanční úřad, kterému je pro tento účel - jak uvedeno již výše - přiznána způsobilost být účastníkem*

občanského soudního řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2138/2011). Organizační složky státu nejsou právníckými osobami a tvoří je úřady, instituce a další útvary - jak vyplývá zejména z ustanovení § 3 a 51 zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Soud je povinen zjistit, která z organizačních složek je podle zákona č. 201/2002 Sb. nebo zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příslušná vystupovat za stát v konkrétním sporu nebo jiné právní věci, a tuto organizační složku přibere (pokud se ho již neúčastní) do řízení. Rozhodnutí o tom se nevydává; závěr soudu se projeví v tom, že s určitou organizační složkou státu přestane jednat a začne jednat s jinou organizační složkou, která je příslušná za stát vystupovat. Otázka, která organizační složka státu má za něj s ohledem na obsah a povahu sporu nebo jiné právní věci vystupovat před soudem, není otázkou věcné legitimace. Případný chybný závěr soudu o této otázce se projeví jako vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 212a odst. 5 a § 242 odst. 3 větu druhou o.s.ř.) (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005).

12. K dalšímu řízení tak byly kromě žalovaného č. 1 předvolání rovněž žalovaný č. 2 a žalovaný č. 3, jelikož část plateb (sražené zálohy na daň) byla provedena ve prospěch Finančního úřadu pro hlavní město Prahu (platby uvedeny v bodu 3. (i) a (ii) Odpůrčí žaloby, tj. (i) platba ve výši 1.264.678,- Kč, jež byla dne 26. 5. 2016 převedena z bankovního účtu Dlužníka č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalovaného č. 000713- 0077628031/0710 a (ii) platba ve výši 6.030,- Kč, jež byla dne 26. 5. 2016 převedena z bankovního účtu Dlužníka č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalovaného č. 000713- 0077628031/0710) a část plateb ve prospěch Specializovaného finančního úřadu (platby uvedeny v bodu 3. (x) a (xi) Odpůrčí žaloby, tj. (x) platba ve výši 2.751.707,- Kč, jež byla dne 26. 5. 2016 převedena z bankovního účtu Dlužníka č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalovaného č. 000713- 0077620021/0710 a (xi) platba ve výši 2.025,- Kč, jež byla dne 26. 5. 2016 převedena z bankovního účtu Dlužníka č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalovaného č. 007720- 0077620021/0710).
13. Navzdory podrobné argumentaci žalobce, že veškeré právní úkony (platby na zálohy na daň z příjmů zaměstnanců) byly učiněny v rozporu s ust. § 111 InsZ, Krajský soud v Ostravě zamítl žalobní návrh žalobce s tím, že peněžní prostředky na účtu Dlužníka (sražené zálohy na daň) dle právního názoru prvoinstančního soudu (a) nebyly součástí majetkové podstaty Dlužníka, neboť se mělo jednat o peněžní prostředky zaměstnanců, (b) pohledávka správce daně představující zálohu za daň z příjmu hrazenou ze mzdy zaměstnanců Dlužníka vzniká správci daně přímo za zaměstnanci, (správce daně má být přímým věřitelem zaměstnanců, nikoliv Dlužníka) a (c) skutkové okolnosti rozsudků Vrchního soudu v Praze č.j. 104 VSPH 791/2016-63 a č.j. 102 VSPH 853/2016-72 měly být zcela rozdílné.
14. Rozsudek KS byl doplněn z důvodu vrácení spisu Vrchním soudem v Olomouci bez věcného vyřízení, kdy odvolací soud vyhodnotil, že z obsahu spisu vyplývá, že soud prvního stupně zcela nevyčerpal celý předmět řízení, neboť nerozhodl o celém petitu Odpůrčí žaloby uvedeném žalobcem pod bodem IV. žaloby na č. 1. 4 až 6 spisu, kdy rozhodl toliko ve vztahu k žalovanému č. 2 a žalovanému č. 3 a nikoliv žalovaného č. 1. Rozsudek KS byl doplněn doplňujícím rozsudkem ze dne 15. 1. 2019.
15. Proti Rozsudku KS v podal žalobce dne 23. 4. 2018 odvolání, ve kterém opětovně poukázal na nutnost aplikace rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č.j. 102 VSPH 853/2016-72 a č.j. 104 VSPH 791/2016-63, jako zcela příléhavé judikatury vztahující se k tomuto řízení, zabýval se právní povahou peněžních prostředků v majetkové podstatě Dlužníka, ze kterých byly předmětné platby provedeny jakož i údajnou pohledávkou správce daně ze zaměstnanci Dlužníka, kdy žalobce žádal změnit Rozsudek KS tak, aby odvolací soud určil, že poskytnutí těchto peněžitých plnění z bankovního účtu Dlužníka je vůči věřitelům neúčinné a uložil žalovanému č. 1 zaplatit žalobci do majetkové podstaty Dlužníka příslušná peněžitá plnění.
16. Odvolání ze dne 23. 4. 2018 žalobce posléze doplnil doplněním odvolání ze dne 11. 4. 2019 o další odvolací důvod s tím, že má za to, že v předmětné věci rozhodoval nezákonný soudce, kdy ze strany Krajského soudu v Ostravě došlo k pochybení při změnách rozvrhu práce na rok

2016, kdy Krajský soud v Ostravě reagoval na úpadek Dlužníka změnou rozvrhu práce tak, že veškeré incidenční spory byly odejmuty zákonnému soudci Mgr. Petru Kulovi (v rozporu s ust. § 160 odst. 1 a 2 InsZ v účinnosti k zahájení insolvenčního řízení ve věci Dlužníka, tj. před nabytím účinnosti novely 64/2017 Sb.) a byly přiděleny soudkyni JUDr. Simoně Pittermannové v čase, kdy nebyl zahájen jediný incidenční spor, který by odůvodňoval změnu rozvrhu práce v něm uvedenou (k tomu viz níže).

17. Jak je výše uvedené, Vrchní soud v Olomouci změnil rozsudek v rámci výroku I. Rozsudku VS, nicméně uzavřel (a potvrdil) zamítnutí žalobních návrhů žalobce v rozsahu plateb provedených ve prospěch Finančního úřadu pro hl. město Prahu a Specializovaného finančního úřadu.

18. Dle Vrchního soudu v Olomouci:

- a) nebyl postup Krajského soudu v Ostravě dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005 správný, jelikož dle názoru odvolacího soudu v právní věci řízení sp. zn. 30 Cdo 629/2005 vystupovala jako účastník řízení Česká republika - Finanční úřad a jen v takovém případě by bylo možno, aby soud, poté, co zjistí, která z organizačních složek státu je příslušná vystupovat za stát v konkrétním sporu nebo jiné právní věci, mohl tuto organizační složku do řízení přibrat, aniž by o tom vydával rozhodnutí; v předmětném řízení však žalobce dle názoru soudu označil jako stranu žalovanou Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj, nikoliv tedy Českou republiku, proto předmětný postup není možný, tedy pokud odvolací soud vyhověl Odpůřčí žalobě, když změnil rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, učinil tak jenom částečně ve vztahu k plněním, která Dlužník poskytl žalovanému č. 1, kterého žalobce „*označil*“ ve své žalobě, nikoliv ve vztahu k žalovanému č. 2 nebo žalovaného č. 3, kteří v Odpůřčí žalobě nebyli „*označeni*“ (tj. první linie tohoto dovolání – přepjatý formalismus) a
- b) dle názoru odvolacího soudu není v této věci důvodná námitka nezákonnosti rozhodujícího soudce, jelikož tento postup zcela odráží zavedenou praxi Krajského soudu v Ostravě (*sic!*), zejména ve velkých insolvenčních kauzách, navíc odvolací soud zde konstatuje, že „*neobstojí (...) námitka žalobce, že (...) nemělo být zřejmé, kterému soudnímu oddělení incidenční spor v tomto insolvenčním řízení připadne*“ (**jakkoli to vůbec nebylo předmětem námitky a doplnění odvolání žalobce**), kdy nejen odvolací soud se nevypořádal se samotnou námitkou (a doplnění odvolání) žalobce, ale rovněž se vůbec nevypořádal s argumentací žalobce, judikaturu Ústavního soudu a stanoviska soudců Ústavního soudu tam uvedené (tj. druhá linie tohoto dovolání – porušení práva na spravedlivý proces, kdy dle názoru žalobce rozhodoval ve věci nezákonný soudce).

III.

Přepjatý formalismus

19. Dle názoru Vrchního soudu v Olomouci se soud prvního stupně dopustil procesního pochybení, když bez dalšího přibral žalovaného č. 2 a žalovaného č. 3 do řízení jako účastníky na straně žalované. Nesprávně měl přitom (dle názoru odvolacího soudu) odkazovat na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, a to konkrétně na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005. V této souvislosti měl soud prvního stupně zcela pominout, že v této právní věci vystupovala jako účastník řízení Česká republika – Finanční úřad. Jen v takovém případě bylo proto možno, aby soud poté, co zjistí, která z organizačních složek státu je příslušná vystupovat za stát v konkrétním sporu nebo jiné právní věci, mohl tuto organizační složku do řízení přibrat, aniž by o tom vydával rozhodnutí. V přezkoumávané věci však žalobce (dle odvolacího soudu) označil jako stranu žalovanou Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj, nikoliv Českou republiku.

20. Jak uvádí Ústavní soud ČR, důsledkem přepjatého formalizmu je „*sofistikované zdůvodňování zjevné nespravedlnosti, a tím dotčení smyslu § 1 o. s. ř., čl. 90 Ústavy a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod*“ (srov. nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 11. 7. 1996, sp. zn. III.ÚS 127/96, N 68/5 SbNU 519).
21. Výnosy daní, včetně jejich příslušenství, jsou příjmem státního rozpočtu a patří tedy do majetku České republiky [srov. § 6 odst.1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů] (rovněž viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 21 Cdo 5271/2014).
22. Od počátku žalobce uplatňoval nárok k vrácení peněžních prostředků do majetkové podstaty, jež byly odvedeny do veřejného rozpočtu v rozporu s ust. § 111 InsZ, a to bez ohledu na to, jak žalobce označil předmětného účastníka řízení, zda Českou republiku, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových nebo finanční úřad.
23. Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2138/2011, uvádí, že ve sporech a jiných právních věcech týkajících se daňových pohledávek a jejich příslušenství, včetně jejich zajištění zástavním právem, projednávaných v občanském soudním řízení, je **legitimována jak Česká republika**, za niž před soudem jedná příslušná organizační složka státu, nebo (v případech stanovených zákonem) Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (srov. § 21a občanského soudního řádu), **tak i příslušný finanční úřad, kterému je pro tento účel přiznána způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení**.
24. Dle žalobce ale z právní úpravy neplyne a k tíži žalobce nelze vykládat, že by žalobce, v případě, kdy označí účastníka finanční úřad (bez uvedení *Česká republika*), byl nucen nebo povinen žalovat každý jeden finanční úřad jednotlivě. Finanční úřady odvádějí výnosy z daní do stejného veřejného rozpočtu, ze kterého tyto mají být (pokud jsou vyplaceny v rozporu s ust. § 111 InsZ) vráceny do majetkové podstaty. Neexistuje žádný samostatný rozpočet finančního úřadu v Ostravě a finančního úřadu v Praze – je pouze jeden státní rozpočet.
25. Odvolací soud však zcela opačně a formalisticky uvádí, že byt' při výkladu ust. § 111 InsZ dává žalobci zapravdu, když uzavírá, že odvedení záloh na daň z příjmů zaměstnanců je porušením § 111 odst. 1 InsZ, druhým dechem však odvolací soud uzavírá, že „*[t]ento závěr je však možno přijmout jen ve vztahu k plněním, která dlužnice poskytla vůči žalovanému 1., kterého jako účastníka řízení, a tedy žalovaného, označil žalobce ve své žalobě (když žalovaní 2. a 3. byli učiněni účastníky řízení na straně žalované ze strany soudu prvního stupně procesně nepřipustným postupem (...))*“. Takový závěr je však nesprávným právním posouzením věci odvolacím soudem (srov. § 241a odst. 1 o.s.ř.).
26. Analogickým případem se zabýval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 5 Afs 16/2003. Zde se Nejvyšší správní soud zabýval přepjatým formalizmem při posuzování náležitosti žaloby, kdy Nejvyšší správní soud uvádí:
- „*(...) [p]řepjatý formalismus (...) naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Primárním účelem soudní ochrany obecně je poskytování ochrany subjektivním právům (...) tato ochrana musí být skutečná a spravedlivá. (...) Je známou pravdou, že totožnost účinků není vždy dokladem o totožnosti jevů, jež tyto účinky působí. (...) V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. (...) osoba žalovaného není určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. (...) Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce. K určení žalovaného ve většině případů soud vůbec nebude potřebovat součinnost žalobce, jako tomu bylo ostatně i v souzeném případě: žalobce sice označil jako žalovaného „Českou republiku, zastoupenou Finančním úřadem Brno-venkov“ (...) Krajský soud měl proto sám s tímto správním orgánem jako s žalovaným začít jednat, aniž by žalobce ke správnému určení osoby žalovaného vyzýval, a aniž by o tom vydával zvláštní usnesení (arg. § 53 odst. 2 s. ř. s. a contrario)*“ [tedy zcela identický postup jako v případě rozsudku NSČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005 – viz výše].

27. Pokud bychom výše uvedené závěry aplikovali na zde projednávaný případ, pak podle ustanovení první věty § 239 odst. 1 InsZ platí, že odporovat neúčinným právním úkonům dlužníka může insolvenční správce prostřednictvím odpůrčí žaloby podané proti osobám, které mají povinnost vydat dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty. Dle ustanovení § 237 odst. 1 InsZ platí, že povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn, nebo které z něho měly prospěch. Pokud by měl soud za to, že žalovaný č. 1 nebyl pasivně legitimován sám, měl postupovat v souladu s rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005 (jak učinil i Krajský soud v Ostravě, jehož postup odvolací soud označil za nesprávný; tento postup analogicky odpovídá i výše uvedenému usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 5 Afs 16/2003), kdy případné nesprávné určení žalovaného žalobcem by bylo možno zhojit určením „*soudem samotným či soudem v součinnosti se žalobcem*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 5 Afs 16/2003).
28. Žalobce má za to, že i právě samotný rozsudek NSČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005 je na zde projednávaný případ zcela aplikovatelný, když soud zde uvádí následující:

„Od způsobilosti být účastníkem řízení je třeba důsledně odlišovat věcnou (aktivní nebo pasivní) legitimaci účastníků řízení. Věcnou legitimaci se v občanském soudním řízení rozumí oprávnění účastníků vyplývající z hmotného práva. Věcnou legitimaci má ten z účastníků řízení, který je nositelem hmotného práva, o něž v řízení jde, tedy, jinak řečeno, kterému svědčí stav z hmotného práva (právo nebo povinnost), o něž se v řízení jedná; týká-li se žalobce, hovoří se o „aktivní věcné legitimaci“ či o „aktivní legitimaci“, a týká-li se žalovaného, hovoří se o „pasivní věcné legitimaci“ či o „pasivní legitimaci“. Nedostatek aktivní věcné legitimace (aktivní legitimace) je dán tehdy, jestliže žalobci nenáleží jím v řízení tvrzené hmotné právo (nárok).

S názorem odvolacího soudu, že stát (ČR) není v posuzované věci aktivně věcně legitimován, nelze souhlasit. Žalobou bylo uplatněno právo odporovat právnímu úkonu dlužníka společnosti E. S., spol. s r. o., kterým bylo – podle tvrzení žalobce – zkráceno uspokojení jeho pohledávky z titulu daňových nedoplatků. Nemohou být žádné pochybnosti o tom, že nárok z předmětného daňového nedoplatku je zdrojem příjmů státního rozpočtu ČR [srov. § 6 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů], a že tedy jeho nositelem je z hlediska hmotného práva ČR. Odpůrčí žaloba je právním prostředkem sloužícím k uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele. Patří-li tato pohledávka ČR, je tato také aktivně věcně legitimována k uplatnění odporu podle § 42a ObčZ proti právnímu úkonu svého dlužníka, kterým zkracuje její uspokojení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2001, sp. zn. 21 Cdo 763/2000, uveřejněný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 11).

Na uvedeném závěru nic nemění ani skutečnost, že finanční úřad je jako správce daně ve věcech správy daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně způsobilým účastníkem občanského soudního řízení a že je věcně legitimován vymáhat (pro ČR) mimo jiné pohledávky na daních, poplatcích, odvodech, zálohách na tyto příjmy a odvodech za porušení rozpočtové kázně. Jeho věcná legitimace však nevyplývá z toho, že by byl majitelem uvedených pohledávek (majitelem pohledávek nemůže být již proto, že nemá způsobilost mít práva a povinnosti), ale ze skutečnosti, že je zákonem pověřen, aby jako územní finanční orgán ČR vykonával správu daní, odvodů a záloh na tyto příjmy, včetně jejich příslušenství, a správních poplatků jimi vyměřovaných a vybíraných podle zvláštního právního předpisu [srov. § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů]. Uvedená legitimace finančních úřadů se nedotýká a ani nemůže dotýkat postavení ČR jako nositelky hmotněprávních oprávnění vůči jejímu majetku (její věcné legitimace).

29. Z výše uvedeného jednoznačně plyne, že byť má finanční úřad v občanskoprávním řízení samostatnou procesní způsobilost, tato legitimace se nedotýká postavení České republiky

jako nositelky práv a povinností (jako věcně legitimované). Odvolací soud tak v Rozsudku VS konal v rozporu s výše uvedeným, pokud zamítl návrhy žalobce v rozsahu plateb, které byly provedeny ve prospěch jiných finančních úřadů než FÚ pro Moravskoslezský kraj. Je zcela irelevantní, který finanční úřad označil žalobce v žalobě, vždy je nositelkou práv a povinností Česká republika a vždy je to Česká republika, která, v případě úspěchu žalobce, je zavázána k vrácení peněžních prostředků. Nemůže obstát zamítnutí žalobních nároků žalobce z důvodu, jak je uvedeno v Rozsudku VS, že „jednotlivá peněžitá plnění dlužnice jsou z důvodu porušení zákazu dle ustanovení § 111 odst. 1 I. Z. ve smyslu ustanovení § 111 odst. 3 I. Z. vůči věřitelům dlužnice neúčinná. **Tento závěr je však možno přijmout jen ve vztahu k plněním, která dlužnice poskytla vůči žalovanému 1., kterého jako účastníka řízení, a tedy žalovaného, označil žalobce ve své žalobě.**“ Z judikatury Nejvyššího soudu ČR jednoznačně plyne, že finanční úřad není věcně legitimovaný, věcně legitimovaná je Česká republika, proto je irelevantní, jak byl žalovaný v Odpůrčí žalobě označen a z důvodu (jiného) označení žalovaného nemělo dojít k zamítnutí žalobních návrhů žalobce.

30. Pokud by dovolací soud dospěl k jinému právnímu názoru a měl za to, že označení účastníka řízení má v tomto případě dopad na věcnou legitimaci, a tudíž postup odvolacího soudu byl správný, pokud tento zamítl žalobní návrhy ve vztahu k platbám provedených ve prospěch Finančního úřadu pro hlavní město Prahu a Specializovaného finančního úřadu, žalobce má za to, že v takovém případě měl být soudem poučen o patrně nesprávném označení účastníka na straně žalované. Jelikož tak však neučinil, porušil tím procesní práva žalobce. Ústavní soud ČR ve svém nálezu ze dne 27. 10. 1995, sp. zn. IV.ÚS 41/95, uvádí, že „**není věcí soudu, aby žalobce poučoval o hmotném právu a tedy ani v otázce věcné legitimace, to však neznamená, že by soud neměl žalobce poučit ve věci správného označení účastníků, tj. i tehdy [a tedy nejen tehdy], je-li žalován někdo, kdo nemá způsobilost být účastníkem řízení**“. Přitom zde Ústavní soud uvádí, že „[z]ávěr o tom, kdy je a kdy není poučení na místě, je třeba, podle názoru Ústavního soudu, činit v každém jednotlivém případě podle konkrétně existujících okolností, zejména s přihlédnutím k tomu, **koho žalobce zamýšlel žalovat, a zda je možno nesprávné označení žalovaného posoudit spíše jako omyl žalobcův.**“
31. Stejně závěry najdeme v nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 6. 4. 2004, IV.ÚS 22/03, N 51/33 SbNU 31, kde Ústavní soud uvádí, že „**nejvyšší hodnotou rozhodování soudů je individuální spravedlnost, samozřejmě v mezích zákona, včetně ustanovení procesních. V daném případě jde o náležitosti a obsah žaloby, a s tím spojené hranice poučovací povinnosti soudu o nedostacích, případně vadách žaloby. (...) [N]elze poučovací povinnost rozšiřovat tak, aby překračovala rámec poučení o procesních právech a povinnostech účastníků a zasahovala do hmotného práva (tedy poučení v otázce věcné legitimace). Takovým hmotněprávním poučením by v konkrétním případě bylo, jak správně poukazuje Nejvyšší soud, například poučení o tom, kdo je v daném případě zaměstnavatelem žalobce. Nicméně nevybočovalo by z rámce procesního poučení, pokud by soudy vyzvaly žalobce, aby odstranil vadu podání, spočívající v nesprávném označení účastníka řízení na straně žalovaného (...). Takové poučení soudem tam, kde je možno věc posoudit spíše jako omyl žalobce, třebaže vyplývá z neznalosti, je plně namístě.**“ Rovněž „[p]ohnutka žalobce, která byla příčinou žalobní nesrovnalosti, je (...) procesní skutečností, k níž je třeba přihlížet a přizpůsobit jí další postup soudu“ (srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. III. ÚS 2690/08).
32. Je zcela zřejmé, že záměrem Odpůrčí žaloby bylo vrácení peněžních prostředků do majetkové podstaty Dlužníka, jež byly v rozporu s InsZ z majetkové podstaty vyplaceny do veřejného rozpočtu, bez ohledu na to, na který účet finančního úřadu peněžní prostředky byly zaslány. Finanční úřad je správcem daně, sám přece nemá svůj vlastní rozpočet, který by obhospodařoval a jako samostatný subjekt práva by byl žalovatelný. Naopak, občanský soudní řád legitimuje jako účastníka Českou republiku, za níž před soudem jedná příslušná organizační složka státu, nebo (v případech stanovených zákonem) Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (srov. § 21a občanského soudního řádu), nebo finanční úřad (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 21 Cdo 5271/2014). Z toho však neplyne (a nedává smysl), aby byl žalobce nucen žalovat každý finanční úřad jednotlivě, když tyto peněžní prostředky jsou

součástí jednoho rozpočtu a rovněž k jejich eventuálnímu vrácení dochází z tohoto rozpočtu. Buď je tedy soud povinen postupem v souladu se závěry NSČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005 (jak bylo uvedeno výše) postupovat tak, že zbylé finanční úřady soud bez dalšího přibere do řízení (přičemž o tom nevydává žádné rozhodnutí), popř. dospěje k závěru, že vedení řízení vůči jednomu finančnímu úřadu je zcela namístě (ten jako organizační složka státu reprezentuje Českou republiku a vedení řízení vůči více účastníkům je zcela nadbytečné, nebo je povinen vyzvat žalobce v souladu s výše uvedenou judikaturou Ústavního soudu ČR k opravě nesprávně označeného účastníka řízení na straně žalovaného. Přitom takové poučení by nikdy nemohlo být *hmotněprávním poučením*, jelikož samotný finanční úřad věcnou legitimaci nemá, tu má Česká republika jako nositel hmotného práva, resp. povinnosti (srov. výše uvedený rozsudek NSČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005).

33. Problematikou označení účastníka řízení se rovněž zabývá Ústavní soud ČR v nálezu ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. III.ÚS 2690/08 (N 84/53 SbNU 71), kdy uzavírá, že „[v]ada žaloby (...) může spočívat v tom, že žalobce (...) žalovanou právnickou osobu identifikuje zástupně, pomocí jejího určitého organizačního článku. Závěr o takovém nesprávném označení právnické osoby ovšem předpokládá, že v žalobě uvedený ji reprezentující orgán nezaměnitelně určuje právě konkrétní právnickou osobu, a to současně tu, jejíž určení přiměřeně (**byť i eventuálně nepřímě**) **vyplývá i z ostatních částí žaloby**, zejména z vyličení rozhodujících skutkových okolností, resp. má-li v nich potřebnou oporu. O nesprávné označení v uvedeném smyslu půjde především tehdy, jestliže by pojetí orgánu právnické osoby naopak coby samotného žalovaného zakládalo v žalobě logický a věcný rozpor právě mezi takto chápaným určením žalovaného a ostatními v ní uvedenými skutečnostmi. **Nesprávnost v označení žalovaného účastníka, jež tedy zahrnuje i nesprávnost takto dovozenou, implikuje postupy soudu ve smyslu § 43 o. s. ř., jež sledují její odstranění.** (...)“

*Z prezentovaného přehledu - pro posuzovanou věc relevantní - judikatury Ústavního soudu (ale i soudu Nejvyššího) tedy plyne, že v situaci, kdy žalobce označí jakožto žalovaného organizační jednotku státu, ačkoli ze žaloby je jinak zjevné, že rozhodný právní vztah, z něhož vyplývá tvrzený nárok, je hmotným právem vymezen vůči samotnému státu, pak je - i z pohledu podústavního práva - **nutné v řízení otevřít žalobci možnost tento procesní nedostatek odstranit**, a postupy podle § 43 o. s. ř. jsou zde proto použitelné.“* Právě z těchto důvodů bylo rozhodnutí dovolacího soudu v řízení před Ústavním soudem tímto soudem označeno za **přepjatě formalistické a ústavněprávně nekonformní**.

34. Z výše uvedeného plyne, že pokud žalobce v Odpůří žalobě označil jako účastníka řízení „Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj“, byl zcela zjevně nárok uplatněn vůči České republice, a v případě, že žalovaný měl být přídatkem „Česká republika“ označen, měl být v tomto směru ze strany soudu vyzván k upřesnění, vůči komu přesně svůj nárok uplatňuje. K tíži žalobce nemůže jít ani to, že finanční úřad může, vedle možnosti vystupovat za Českou republiku jako účastníka řízení (§ 21a o.s.ř.), vystupovat jako účastník na základě ust. § 19 o.s.ř. v návaznosti na § 10 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v platném znění (dále jen „d.ř.“). Tím, že d.ř. dává finančním úřadům (jako správcům daně) procesní způsobilost, není nijak limitována povinnost obecných soudů otevřít žalobci možnost odstranit případný procesní nedostatek způsobený nepřesným označením účastníka řízení (viz výše nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. III.ÚS 2690/08), event. to nijak neomezuje zcela zřejmou skutečnost, že je to Česká republika, kdo je v řízení v těchto případech žalovaná jako nositelka hmotných práv a povinností.
35. Pokud došlo k zamítnutí žalobních návrhů žalobce, jak je uvedeno v Rozsudku KS ve výrocích I., II., X. a XI. (vůči žalovanému č. 2 a žalovanému č. 3) a ve výrocích I. až IV. doplňujícího Rozsudku KS ze dne 15. 1. 2019 (vůči žalovanému č. 1), kdy výroky I., II., X. a XI. Rozsudku KS byly zrušeny výrokem III. Rozsudku VS a v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno a výroky I. až IV. doplňujícího Rozsudku KS byly výrokem II. Rozsudku VS potvrzeny, došlo tak z důvodu přepjatého formalismu na straně odvolacího soudu, jehož důsledkem je zdůvodňování zjevné nespravedlnosti, a tím dotčení čl. 90 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz nálezy Ústavního

soudu sp. zn. III. ÚS 127/96, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 5, nález č. 68, str. 519) a v rozporu s postupem stanoveným v rozsudku NSČR ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 629/2005.

36. Pokud měly soudy za to, že žalobce žaloval toliko „Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj“, nikoliv Českou republiku jako takovou, měl soud postupovat v souladu s ust. § 43 o.s.ř. a vyzvat žalobce k upřesnění Odpůrčí žaloby (srov. např. III.ÚS 2690/08).

IV.

Porušení práva na spravedlivý proces (zákonný soudce)

37. Žalobce po zjištění, že v řízení rozhodoval nezákonný soudce, v doplnění odvolání ze dne 11. 4. 2019 tuto skutečnost namítal. Žalobce má za to, že je porušením jeho práva na spravedlivý proces, pokud bylo předmětné řízení (incidenční spor) odňat zákonnému soudci (kmenového) insolvenčního řízení sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 Mgr. Petru Kulovi, a místo toho přiděleno JUDr. Pittermannové, když této změně zákonného soudce došlo v rozporu s právní úpravou a nebyl k tomu zákonný důvod.
38. Krajský soud v Ostravě reagoval na úpadek Dlužníka změnou rozvrhu práce, kdy veškeré incidenční spory byly odejmuty Mgr. Petru Kulovi (v rozporu s ust. § 160 odst. 1 a 2 InsZ v účinnosti k zahájení insolvenčního řízení) a byly přiděleny soudkyni JUDr. Pittermannové v čase, kdy nebyl zahájen jediný incidenční spor, který by odůvodňoval změnu rozvrhu práce.
39. V čase změny nedošlo ani k přezkumu pohledávek věřitelů, nemohl být ani znám počet incidenčních sporů, navzdory tomu rozvrh práce konstatuje, že incidenční spory ve věci dlužníka se (předem!) přidělují JUDr. Pittermannové pro „trvale vysoký počet incidenčních sporů“. Žádné incidenční spory v tom čase však neexistovaly.
40. Nelze přistoupit na argumentaci Vrchního soudu v Olomouci, ani Krajského soudu v Ostravě, že *s ohledem na subjekt Dlužníka lze množství incidenčních sporů předpokládat* nebo že se *jedná o praxi Krajského soudu v Ostravě* (viz bod 23. Rozsudku VS).
41. Ústavní soud ČR zcela jasně judikoval, že „*incidenční spory [mají být] přiděleny tomu soudci, kterému byla dříve přidělena kmenová insolvenční věc. Ta mu musí být přidělena podle srozumitelných a jasných pravidel, jež byla předem dána a splňují další požadavky zákona o soudech*“ (srov. nález ÚS ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16, bod 42 *in fine*). ***Přikázání již přiděleného incidenčního sporu jinému soudci (přerozdělení věci) je možné výjimečně, v případech svou závažností srovnatelných s nahrazením soudce podle obecných pravidel zákona o soudech a soudcích*** (právní věta předmětného nálezu).
42. V čase změny rozvrhu práce Krajského soudu v Ostravě nebyl dán žádný důvod ke změně tohoto rozvrhu. Nelze *a priori* předjímat, že **možná** v daném insolvenčním řízení bude velké množství incidenčních sporů, proto **patrně** lze incidenční spory přidělit jinému soudci (jak vyplývá z praxe Krajského soudu v Ostravě). Již samotný postup Krajského soudu v Ostravě při změně rozvrhu práce je v rozporu se závěry Ústavního soudu (nálezu Pl. ÚS 22/16), za jakých podmínek je možné podstupovat podle ust. § 160 odst. 2 InsZ (ve znění do 30. 6. 2017) a stejně tak je v rozporu i praxe Krajského soudu v Ostravě při těchto „velkých insolvenčních kauzách“, pokud ke změně zákonného soudce tímto způsobem dochází (kdy ještě nejsou splněny „*výjimečné podmínky, svou závažností srovnatelné s nahrazením soudce*“, viz výše závěry Ústavního soudu; tyto podmínky přece nelze bez dalšího předjímat). Tato skutečnost je v předmětné věci umocněná o to víc tím, že zpětně se žádná obava Krajského soudu v Ostravě nepotvrdila, když po přezkumném jednání bylo zahájeno toliko dvacet sporů o pravosti a výši pohledávek, což v žádném případě nelze považovat za jakékoliv naplnění „trvale vysokého počtu incidenčních sporů“, jak uváděla samotná změna č. 5 rozvrhu práce.
43. Již z výše uvedeného je zřejmé, že podmínky postupu § 160 odst. 2 InsZ (ve znění do 30. 6. 2017) pro změnu rozvrhu práce nebyly naplněny. Odvolací soud se však s touto argumentací nijak nevypořádal.

44. Žalobce rovněž odkázal na stanoviska soudců Ústavního soudu ČR, jež jsou součástí usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 11/15:

- a) doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D.: *Rozvrh práce musí být proto koncipován na principu náhodnosti a zejména nesmí vytvářet žádný prostor pro svévolné zásahy, spočívající např. v tom, že by si účastníci řízení, vedení nejrůznějšími motivy, mohli „vybrat“ některého ze soudců, případně že by si samotní soudci mohli z napadlých věcí přidělit ty, které je třeba z odborného hlediska zaujaly, které jsou mediálně známé anebo na kterých by byli přímo či nepřímo zainteresováni.*

Žádná náhodnost postupu Krajského soudu v Ostravě nebyla dodržena, když veškeré incidenční spory byly svévolně přiděleny JUDr. Pittermannové. Postup Krajského soudu v Ostravě byl v rozporu s tímto právním názorem.

- b) JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D.: *Soudní funkcionáři tak nemohou mít v rukou možnost, že bude vybírat, který soudce bude kterou konkrétní věc rozhodovat. (...) V podrobnostech zde odkazují na argumentaci v bodech 12-32 odlišného stanoviska Vojtěcha Šimíčka, s nímž se ztotožňují.*

I zde byl postup Krajského soudu v Ostravě zcela svévolný a v rozporu s výše uvedeným, když předsedkyně soudu sama rozhodla, že (bez jakéhokoliv dalšího principu náhodnosti nebo vytvoření systematiky přerozdělování těchto sporů vícero soudcům) veškeré incidenční spory vložila do rukou JUDr. Pittermannové, v rozporu s ústavním principem práva na zákonného soudce. Každý, kdo podá v rámci insolvenčního řízení Dlužníka žalobu, ví, který soudce bude tento spor řešit, a způsob tohoto určení (výběr soudce) byl dán výhradně rukou soudního funkcionáře (předsedkyně soudu Krajského soudu v Ostravě). Jde o zjevný rozpor s tímto právním názorem, jakož i rozpor s nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15 – viz níže).

- c) Podobně JUDr. Jaromír Jirsa uvádí, že změna rozvrhu je možná jenom *při větším množství napadlých incidenčních sporů souvisejících s konkrétním insolvenčním řízením*. K tomu ale nebyly splněny podmínky ani v čase přijetí změny rozvrhu práce a dokonce ani posléze. Znovu zde postup Krajského soudu v Ostravě selhává.

45. I odborná literatura uvádí, že „[v] zájmu důsledného respektování principu zákonného soudce nesmí rozvrh práce schválený na následující kalendářní rok, **nebo přijatá změna rozvrhu práce, změnit rozvržení rozhodovací činnosti soudu, k níž došlo před účinností nového rozvrhu práce, nebo jeho změny. Je-li to možné, musí zůstat zachováno i konkrétní určení soudců určených k rozhodování těchto věcí. To samozřejmě platí pouze do konečného vyřízení takových věcí soudem. Ustanovení brání tomu, aby prostřednictvím změn rozvrhu práce nebo v souvislosti s přijetím nového rozvrhu nemohlo dojít k účelovému přerozdělení již dříve rozdělených věcí a jejich přidělení konkrétním (zákonným) soudcům, a tím k porušení principu zákonného soudce podle ustanovení § 38 odst. 1 LPS.**“ (KOCOUREK, Jiří. Komentář k § 42 zákona o soudech a soudcích. In: KOCOUREK, Jiří, ZÁRUBA, Jan. Zákon o soudech a soudcích; Zákon o státním zastupitelství. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2004, s. 202.). Ani v s těmito závěry nebyl postup Krajského soudu v Ostravě v souladu, když odnětí incidenčních sporů a jejich přijetí jenom jednomu konkrétnímu soudci (JUDr. Pittermannové) je zcela zjevně „účelové přerozdělení“. Byť Krajský soud v Ostravě tvrdí, že k tomuto došlo z obavy velkého náporu incidenčních sporů, tato obava nebyla reálná a nebyla ani potvrzena.

46. Ústavní soud rovněž konstatuje, že: „Rozvrh práce musí obsahovat transparentní předem stanovená obecná pravidla pro určení konkrétního soudce nebo soudců v senátu, kteří ve věci budou rozhodovat. (...) Rozvrh práce tudíž **nemůže rozhodnutí o přidělení či přerozdělení věci přenechat na soudním funkcionáři**“ (nález Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15). Změna rozvrhu práce Krajským soudem v Ostravě ale *de facto* byla rozhodnutím o přidělení věci soudním funkcionářem. Touto změnou došlo k tomu, že nejen že každý, kdo podal návrh na zahájení incidenčního sporu automaticky věděl, kdo o návrhu bude

rozhodovat, ale toto určení pocházelo jenom a jediné ze svévolného rozhodnutí předsedkyně Krajského soudu v Ostravě.

47. Obraz o celé situaci navíc uzavírá, že nedošlo toliko k odnětí zákonného soudce žalobci, ale přidělení jenom jednomu soudci, JUDr. Pittermanové, která měla řešit všechny incidenční spory. Proč ale právě JUDr. Pittermannová?
48. JUDr. Pittermannová je dlouholetá přítelkyně advokátky JUDr. Petry Novákové, Ph.D., právní zástupkyně osob, které úpadek Dlužníka způsobily. Žalobce již popisoval a namítal své obavy ohledně této volby, zda nedošlo k výběru soudce, který by (i např. v rozhodující kauze) mohl rozhodnout určitým způsobem, jelikož zcela objektivně nelze říct, že soudkyně je ve věci nepodjatá s ohledem na její vztahy k osobám zainteresovaným u Dlužníka, nebo k jiným osobám, u kterých bylo zřejmé (některé tyto osoby jsou uvedeny jako věřitelé již v insolvenčním návrhu Dlužníka), že budou účastníky incidenčního sporu v rámci insolvenčního řízení Dlužníka.
49. Přitom soudkyně JUDr. Pittermannová věděla, že její dlouholetá přítelkyně působila u Dlužníka, jak bylo prokázáno z jejího sdělení (viz odst. 1 usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2018, č.j. 32 ICm 2312/2017).
50. Navzdory vážným pochybením za strany Krajského soudu v Ostravě Vrchní soud v Olomouci uzavírá, že soudkyně JUDr. Pittermannová se necítí být v předmětné věci podjatá, jak z hlediska tzv. subjektivní, **tak objektivní** podjatosti, a dále uvedla, že rozvrh práce je plně v kompetenci předsedy soudu a že sama i s přítelkyní JUDr. Petrou Novákovou dodržují pravidla s ohledem na své profese.
51. Je zarážející, že odvolací soud ponechal na soudkyni samotné k posouzení i její „objektivní podjatosti“, když žalobce předestřel množství argumentů, na základě kterých lze jasně pochybovat o nepodjatosti soudkyně.
52. *„Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šíře, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. **Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního.** To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto, nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou“* (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 2. 2013, sp. zn. 3 VSPH 1066/2012).
53. V projednávaném případě sp. zn. 3 VSPH 1066/2012 bylo předmětem posouzení podjatosti přátelský vztah soudkyně s přihlášenými věřiteli, se kterými měla soudkyně přátelský vztah „přičemž současně - v dané fázi řízení – [bylo] posouzení existence jejich pohledávek za dlužníkem skutečností, jež [mohla] mít význam pro závěr o úpadku dlužníka“. Vrchní soud v Praze **rozhodl o vyloučení** takového soudce z rozhodování ve věci. Tedy v případě sp. zn. 3 VSPH 1066/2012, vztah k účastníkům, jenž mají podstatný vliv na insolvenční řízení, bylo posouzeno jako naplnění objektivního kritéria podjatosti soudce. Stejně tak měla být soudkyně JUDr. Pittermannová ve zde projednávaném řízení označena za podjatou, když její blízká přítelkyně zastupovala a zastupuje osoby, které mají v insolvenčním řízení Dlužníka zcela

klíčovou roli (např. New World Resources N.V. nebo Zdeněk Bakala), a to bez ohledu na to, jak podjatá se cítí samotná soudkyně.

54. Nejen že došlo k odnětí zákonného soudce žalobce, ale navíc k tomu došlo postupem, který se přičítá ústavněprávnímu rámci a který porušuje závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16, hned několikrát:
- a) řízení bylo odňato zákonnému soudci kmenového insolvenčního řízení, a místo toho bylo přiděleno jinému soudci, z důvodu „trvale vysokého počtu incidenčních sporů“ – žádný incidenční spor ale v tom čase neexistoval a nebyl zahájen a nic nenásvědčovalo tomu, že hrozí vysoký počet incidenčních sporů, **proto nebyly splněny podmínky změny soudce**;
 - b) byť k změně mělo dojít z důvodu obavy z vysokého nápadu, tyto nebyly naplněny (zahájeno bylo v tom čase jenom 20 sporů), proto ani zpětně nebyla obava Krajského soudu potvrzena, **ani zpětně nedošlo ke splnění podmínek pro změnu soudce**
 - c) řízení bylo přiděleno jenom jednomu soudci (nikoliv vícero soudcům) – zcela se tak vytratil princip náhodnosti přidělení případu (přitom jednoduše bylo možné vytvořit menší „kolečko“ několika soudců Krajského soudu v Ostravě, personální zázemí je dostatečné, působí zde na ostravské pobočce dalších celkem 26 soudců), tedy změna rozvrhu práce přinesla **zcela netransparentní postup** u incidenčních sporů insolvenčního řízení navíc zcela zjevně v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15;
 - d) incidenční spory byly přiděleny soudkyni, jejíž rodinná přítelkyně je (a byla) právní zástupkyní osob, jež způsobily úpadek Dlužníka, a u kterých bylo jasné, že budou účastníky incidenčních sporů (buď jako věřitelé uplatňující práva z popřených pohledávek nebo jako účastníci odpůřících žalob), což je strašlivé završení tohoto postupu, se kterým se odvolací soud vůbec nevypořádal.

V. Závěr

55. S ohledem na výše uvedené má tak žalobce za to, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2019, č. j. 14 VSOL 402/2018-273, v rozsahu výroků II. III. a na nich závislý výrocích V. a VI. spočívá na nesprávném právním posouzení věci, navíc ním došlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod žalobce, když soud nepostupoval v souladu s ust. § 43 o.s.ř., jakož i dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu vztahující se k 30 Cdo 629/2005 a rovněž přepjatě formalistickým postupem (v rozporu s judikaturou Ústavního soudu ČR, zejména rozhodnutími sp. zn. III.ÚS 127/96, IV.ÚS 41/95, IV.ÚS 22/03 nebo III.ÚS 2690/08 – k tomu viz výše) a v případě rozhodování nezákonného soudce v porušení práva na spravedlivý proces žalobce (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), jakož i v rozporu s rozhodnutím Ústavního soudu ČR, zejména Pl. ÚS 22/16.
56. Žalobce navrhuje, aby dovolací soud **zrušil** rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2019, č. j. 14 VSOL 402/2018-273, v rozsahu výroků II. III. a na nich závislých výrocích V. a VI. a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Podáno s účtou

Za Ing. Lee Loudu

insolvenčního správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s.

JUDr. Dušan Dvořák, advokát v plné moci